

Feiten en cijfers

Algemeen

In Nederland hebben ruim 235.000 mensen dementie, waarvan 13.750 migrant.

6% van het aantal mensen met dementie is van allochtone afkomst.

Het aantal migranten met dementie stijgt vijf keer zo snel als het aantal autochtonen met dementie.

Dit komt vooral doordat de eerste generatie migranten die in de jaren '60 en '70 naar Nederland zijn gekomen, de komende 15 jaar sterk vergrijzen.

Slechts 1% van de Marokkanen en 7% van de Turken maakt gebruik van Thuiszorg tegenover 16% van de Nederlandse mensen.

Vroegsignalering

Vroegsignaleren van dementie gaat bij migrantenouderen in het algemeen moeizamer dan bij autochtone ouderen.

De reguliere (gebruikelijke) screening maakt het lastig de cognitieve status van migranten-ouderen vast te stellen.

Daardoor wordt een correcte diagnosestelling vaak te laat gedaan.

Migranten zijn vaak minder bekend met de ziekte dementie.

Factsheet

DEMENTIE

Wat is dementie?

Dementie is een syndroom waarbij de verwerking van informatie in de hersenen is verstoord. Hierdoor treden geheugenstoornissen op, in wisselende combinatie met één of meerdere van de volgende stoornissen:

- Afasie (niet meer goed begrijpen van of kunnen uitdrukken in woord of schrift)
- Apraxie (geen doelbewuste handelingen kunnen uitvoeren)
- Agnosie (geen objecten meer kunnen herkennen)
- Stoornis in uitvoerende functies (niet meer kunnen abstraheren, logische gevolgtrekkingen maken, organiseren, plannen maken, doelgericht handelen)

Wat zijn de risicofactoren voor dementie?

- Leeftijd is de belangrijkste risicofactor voor dementie. De kans op dementie neemt sterk toe met de leeftijd.
- Hart- en vaatziekten en diabetes zijn eveneens risicofactoren. Deze komen drie keer zoveel voor bij migranten als bij autochtonen.
- Diabetes is ook een risicofactor. Dit ziektebeeld komt voor bij 28% van de Turkse en 31% van de Marokkaanse ouderen tegenover 10% van autochtone ouderen.

Vroege signalering van dementie onder oudere migranten

Bij migrantenouderen is dementie moeilijker vast te stellen dan bij autochtone ouderen. Door de volgende factoren krijgt de oudere migrant pas later in het ziekteproces ondersteuning door professionals en hun mantelzorgers:

- Taalproblemen
- Opleidingsniveau
- Schaamte
- Het niet herkennen van de klachten als symptomen van een ziekte

Tekenen die erop wijzen dat er iets aan de hand zou kunnen zijn, worden zelden opgemerkt en worden eerder geschaard onder het feit dat men nou eenmaal ouder wordt. Daarbij zijn migranten niet altijd bekend met de ziekte dementie, laat staan dat ze weten wat de eerste tekenen ervan zijn. Op dit punt is bij migrantenouderen nog veel winst te behalen.

Bij een vroege signalering van dementie heeft de persoon zelf maar ook de familie meer tijd om zaken te regelen en informatie in te winnen voor een plan van aanpak. In geval van duidelijke veranderingen in het gedrag van een migrantenouder raadpleegt een familielid of bekende doorgaans eerste de huisarts; die heeft hier dus een belangrijke signalerende en verwijzende rol.

Mantelzorg

De belasting van de allochtone mantelzorger is nog hoger dan bij autochtone mantelzorgers.

Dit door onbekendheid met dementie en een geringer gebruik van zorg- en welzijnsvoorzieningen.

Van de eerste generatie allochtonen verleent 8,6% mantelzorg, bij de tweede generatie ligt dit percentage op 11% (CBS).

Veel migranten hebben van huis uit meegekregen dat zorg voor elkaar vanzelfsprekend is.

Omdat nagenoeg alle dementerende migranten (99%) nog thuis wonen en worden verzorgd door hun familie is ondersteuning van deze mantelzorgers van groot belang.

Zelfs bij ziekte van een mantelzorger wordt deze taak vaak automatisch opgepakt door een of meerdere familieleden.

Professionele zorg van buiten komt niet (vanzelfsprekend) ter sprake.

De term mantelzorger is vaak niet bekend bij de familie zelf.

Pharos zorgt voor passende informatie en communicatie over de ziekte dementie voor dementerende migranten, hun naasten en voor betrokken professionals.

Diagnose van dementie bij migranten ouderen

Soms zijn meerdere bezoeken aan de huisarts nodig om betrokkenen te doen erkennen dat er sprake is van de ziekte dementie. Een gebrek aan ziekte-inzicht komt bij alle patiënten met dementie voor.

Er zijn nieuwe screeningsinstrumenten in ontwikkeling om dementie bij migrantenouderen op te sporen en een diagnose vast te stellen. De verwachting is dat met het nieuwe screeningsinstrument dementie bij migrantenouderen veel eerder vastgesteld kan worden.

Activiteiten Pharos

In 2013 heeft Pharos het kwalitatief onderzoek '[Zorgen voor je ouders is een manier van leven](#)' gepubliceerd. Daarnaast onderzoekt Pharos in samenwerking met het project [Dementelcoach](#) of deze methodiek ook bruikbaar is bij migranten mantelzorgers. Ook werkt Pharos aan het verbeteren van vroegsignalerings-instrumenten voor zorgverleners in de zorg aan dementerende migrantenouderen. Pharos biedt in samenwerking met Alzheimer Nederland intervisie aan de medewerkers van de Alzheimer theehuizen en beschrijft welke werkzame (basis)elementen ondersteunend zijn bij nieuwe initiatieven. Partners zijn Alzheimer Nederland, zorginstellingen, IVM.

Literatuur:

[Je bent tweemaal kind en eenmaal volwassen: dementie doet groot beroep op mantelzorger](#) / Grondelle, N. van. - In: Phaxx ; Jrg. 20 ; nr. 1 (2013)

[Nieuwe cognitietest voor dementerende migranten](#) / E. Mulder. - In: Medisch Contact ; nr. 31-32 (1 augustus 2013)

Familiegesprekken voor mantelzorgers van mensen met dementie / Joling, K. ... [et al.]. - In: Huisarts & Wetenschap ; Jrg. 56 ; nr. 4 (april 2013)

Migratie en gezondheid 2012 – Feiten en cijfers / M. den Draak ... [et al.], 2012. – Utrecht : Pharos. 109 p. ISBN 9789075955798

[Dementiediagnostiek bij oudere migranten op de geheugenpolikliniek: obstakels en oplossingen](#) / M. Goudsmit ... [et al.]. - In: Tijdschrift voor Gerontologie en Geriatrie ; nr. 42 (2011)

[Cijfers en feiten over dementie en allochtonen](#) (2010)

Links:

<http://www.pharos.nl/nl/kenniscentrum/gezondheid-ouderen/dementie>

<http://toolkitdementie.nl> ; <http://www.alzheimer-nederland.nl>

<http://www.moderne-dementiezorg.nl>

ACHTERGRONDCIJFERS

	2010	2020
Totaal aantal mensen met dementie	235.000	292.000
Niet-westers allochtoon	13.750	30.750
Turkse Nederlanders	2.800	6.276
Marokkaanse Nederlanders	2.534	5.990
Surinaamse Nederlanders	4.387	8.338

Bron: M. Willemse & N. van Wezel, Dementie bij oudere migranten. *Denkbeeld*, oktober 2011.

